قرائت «ملک یوم الدین» در مکه

شاگرد: مگر شما نفرمودید اهل مکه «مالک» میخواندند؟

استاد: نه، دو حرف است. عرض کردم «الحرف الاول». احمد حنبل میگفت «مالک، وه الحرف القدیم الاول و ملک حرف الثانی». محل نزولش را عرض کردم، نه اهل الحرمین. یکی از وجوهی که به سوره حمد، السبع المثانی میگویند، این است که چون «نزلت مرتین». یک بار که در مکه نازل شده «مالک» نازل شده. وقتی در مدینه نازل شد «ملک» نازل شد. خیلی هم تناسبش لطیف است.

شاگرد۲: فرموده بودید در مکه اول به این صورت بود، بعد که ابن کثیر آمد، قرائت این طرف را داشت وبعدش قرائت اهل مکه هم اینطور شد.

استاد: اهل مکه بعد از فتح مکه و ارتباط دو بلد مهم اسلامی با هم، قرائاتی مستقر میشد. آن چه که عرض کردم احمد حنبل میگوید، برای قبل از هجرت است. زمانیکه مسلمانان هنوز در مکه بودند، کم بودند، در شدت عسر و سختی و اذیت بودند، در نمازهایشان «مالک» میخواندند. اما بعد که بلد گستردهشد، آن وقت مانعی ندارد حرمین «ملک» میخواندند. در کوفه «مالک» میخواندند چون ابن مسعود که سابقه حرف اول را در مکه داشت...؛ ابن مسعود از سابقین مهاجرین است. او خودش در مکه مسلمان شده.

شاگرد: شاید اشتباه تلقی کردم که فرمودید اهل مکه به قرائت اول «مالک» میخواندند؛ چون ابن مسعود در مکه به این صورت رواج داده بود.

استاد: من اهل مکه عرض کردم؟

شاگرد: بله. شاید اشتباه فهمیدهام.

استاد: حالا همچنان پروندهاش مفتوح باشد. من از مرحوم آقای حکیم گفتم. مرحوم آقای حکیم در مستمسک فرمودهاند رجحان با «ملک» است. چرا؟ چون قرائت اهل حرمین است. ایشان اینطور فرمودهاند. الآن قرائت ابن کثیر در «ملک» و «مالک» چیست؟ نافع که «ملک» است. حمزه کوفی هم «ملک» است. عاصم «مالک» است. کسائی هم «مالک» است. ابن عامر شامی و ابن کثیر... .

علی ای حال این نکته به ذهنم آمد. وقتی تازه به ذهنم بیاید، محضر شما میگویم. هر چه در ذهنم حاضر بیاید را عرض میکنم. نکتهای که طولش داده بودم به این خاطر بود: سالها میدانستم که مجمع بین خود سوره ها ارتباط برقرار میکند، اما اینکه پایه این رسم مجمع را سید در طرابلسیات گذاشتهاند در ذهن من نبود. این در ذهن من نبود.

بازبینی #1
ایجاد شده 22 آوریل 2026 14:41:51 توسط ... .
به روزرسانی شده 22 آوریل 2026 14:42:52 توسط ... .